

<i>A tantárgy címe</i> Kvalitatív módszerek A	<i>A tantárgy kódja</i> BBNSZ04301	<i>Oktatott félév</i> 1
<i>A tantárgy típusa</i> Gyakorlat	<i>Óraszám</i> 30	<i>Oktató</i> Dr. Ferencz Magdolna

Tantárgy célja

A kurzus hallgatói megismerik a tudományos vizsgálat céljaira alkalmas interjúkészítési munkafolyamatot. A félévkezdő órák az interjúzás módszertani kérdéseiről, a módszer alkalmazását megelőző kutatási lépésekről szólnak. A továbbiakban a résztvevők – valós példák és helyzetgyakorlatok - segítségével ismerkednek meg a különböző interjútechnikákkal, a módszerek alkalmazásának gyakorlati összetevőivel. A hallgatóknak a felkészítést követően két (2), szakmai és kutatás-etikai kritériumoknak megfelelő, kutatási célú interjút valamint a hozzákapcsolódó elektronikus dokumentációt kell – önállóan - elkészíteniük. A félévzáró gyakorlatok a tapasztalatok és a felmerült kérdések közös megvitatására szolgálnak.

Gyakorlatvezető Dr Ferencz Magdolna Phd.

A tantárgy leírása (2014 tavaszi félév időbeosztásának megfelelően):

Sorszám	Témakör	Óraszám
1.	A kurzus célja, felépítése, követelményei A kvalitatív módszerek általános jellemzői Az interjúzás célja, szerepe és státusa a társadalomtudományi kutatásban	2
2-3.	Az interjúzás típusai Viselkedési orientációk és kérdezési technikák A kérdezői szerep <i>emberi</i> és <i>etikai</i> vonatkozásai Az interjút előkészítő munkafolyamat A szemináriumi alanyválasztás szempontjai <i>Gyakorló feladatok, helyzetgyakorlatok</i>	4
4.	<i>Az alanyok kiválasztásának határideje</i> Az interjút előkészítő munkafolyamat A „jó” kérdező nyelvhasználata és nem verbális kommunikációja A sikeres interjúzás technikai feltételei A nem szakszerű interjúkészítés veszélyei	2
5.	<i>A kapcsolatfelvételek határideje</i> Dolgozatírás (Anyaga: kötelező irodalom) <i>A kapcsolatfelvétel tapasztalatainak megvitatása 1.</i>	2
6.	Az interjú indítása, szereptisztázás <i>Gyakorló feladatok, helyzetgyakorlatok</i> <i>A kapcsolatfelvétel tapasztalatainak megvitatása 2.</i>	2
7.	Az interjúvázzat szerkezete, a vezérfonal funkciója, a kérdések sorrendjének kialakítása Az interjúzó attitűdjeinek, metakommunikációjának szerepe az interjúzásban <i>Gyakorló feladatok, helyzetgyakorlatok</i>	2
8.	Felkészülés az interjúkra: az interjú menetének kézbentartása, témaváltás, a „csendek” kezelése, a kérdezői hibák kiküszöbölésük lehetőségei, a megfelelő körülmények biztosítása, a reprodukálhatatlan elemek dokumentálásának célja és értéke Dolgozatírás (Anyaga: a vezérfonal és az addigi órai anyag)	2
9	<i>Az interjú elkészítésének és a hanganyagok leadásának határideje</i> Az interjúdokumentáció elemei, tartalmi és formai követelmények	2

	<p>Átírat, átírási módszerek, az átírás megbízhatósága és érvényessége Az interjúk rögzítésének szemináriumi szabályai <i>Egyéni beszámolók az interjúkról, a tapasztalatok közös megvitatása 1.</i></p>	
10.	<p><i>Egyéni beszámolók az interjúkról, a tapasztalatok közös megvitatása 2.</i> <i>Az interjú dokumentáció és a hanganyag szöveges rögzítése során felmerülő problémák</i></p>	2
11.	<p><i>Az interjúk dokumentációinak (végső) leadási határideje</i> A félévi tapasztalatok összegzése Az egyéni teljesítmények értékelése Jegybeírás</p>	2

Követelmények és értékelés:

A gyakorlat teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges a rendszeres óralátogatás és az óráról-órára történő felkészülés.

A soron következő házi feladatot, beleértve a tartalmi, formai, leadási módra vonatkozó követelményeket, mindig a megelőző órán, személyesen kapják meg a hallgatók. Hiányzás esetén ezen információk (hiteles és megbízható) megosztásáról a hallgatóknak kell gondoskodniuk. A hiányzás nem mentesít sem az órákra való felkészülés, sem az órai munka, sem a feladatok végrehajtása illetve pótlása alól. Pótlásra legkésőbb a hiányzást követő első megjelenésig van mód, kivéve a 11-ik óráig leadandó feladatot (ennek utólagos pótlására nincs lehetőség).

Abszolválás feltételei

- Legfeljebb 3 hiányzás, függetlenül a hiányzás okától (hiányzás „igazolására” nincs mód)
- Egyéni feladatok hiánytalan végrehajtása a kiadott határidőkre. Egyszeri hiányos vagy nem pótoltt feladatleadás automatikusan az aláírás megtagadását eredményezi.
- Dolgozat teljesítése legalább elégséges eredménnyel (meg nem írt dolgozat: elégtelen)

A kurzust lezáró érdemjegy: gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom

Etikai Kódex. Magyar Szociológiai Társaság által elfogadott a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai alapelvein és az ISA Etikai Kódexén nyugvó követelmények

http://www.szociologia.hu/tudomanyos_etika/

Ferencz, M (2013) *Képes vagy képtelen* elképzelések? Egy feltáró vizsgálat felvetései és előzetes eredményei a magyar ifjúság jövőképeiről. In: Karlovitz, J. T. (szerk.) *Tanulmányok az emberi gondolkodás tárgykörében.* International Research Institute, Komárno. 5-11.

Heltai, E. – Tarjányi, J. (1999) *A szociológiai interjú készítése.* Adatfelvétel és módszertan. Tárki, Budapest. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/html/a509.html>

Kvale, S. (2005) *Az interjú. Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba.* József Műhely Kiadó, Budapest 6., 7., 8., 9. és 10. fejezet

Mason, J. (2005) *Kvalitatív kutatás.* József Műhely Kiadó, Budapest 1. és 2. fejezet

Solt, O. (1998) *Interjúzni muszáj.* In: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I. Beszélő, Budapest, 1998. 29–48.old. Elektronikus letölthető:

http://www.szochalo.hu/szochalo/upload/solt_inerjumuszaj.rtf

Ajánlott irodalom

Bryman, A. (2005) *Kvantitatív és kvalitatív módszerek összekapcsolása.* In: Letenyei, L. (szerk.) *Településkutatás.* L'Harmattan Kiadó, Budapest 371-391.p.

Héra, G. – Ligeti, Gy. (2006) *Módszertan.* A társadalmi jelenségek kutatása. Budapest, Osiris Kiadó, 136-166.

Jahoda, M.-Deutsch, M.- Cook, S. W.(1951) *Research Methods in Social Relations.* The Dryden Press, 463-492.p.

Seidman, I. (2002) *Az interjú, mint kvalitatív kutatási módszer.* Budapest, Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Vicsek, L. (2004) *A fókuszcsoportos vizsgálat kimenetelét befolyásoló tényezők*. In: Letenyei, L. (szerk.): *Településkutatás. Szöveggyűjtemény*. L'Harmattan Kiadó, Budapest 477-498.p.